

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. IV. Arma aduersus tentationes præparanda: & lux prudentiæ ad
occultas agnoscendas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

Exue te in
due Dicitur.

e. l. Co. 4. 7.

Non ego. sed
gratia Dei
mecum.
Ose. 13. 9.

omnipotentia Dei fiduciam; & super merita, exempla, & verba viuz pe-
trae, quae est Christus Dominus: iuxta consilium & iudicium suorum supe-
riorum, & spiritualium Patrum; & super veram cordis humilitatem, cum
continuo recurfu in oratione ad misericordiarum Patrem: à quo nostrarum
miseriarum reparatio, & perseverantia in bono, quod ipse in te inchoavit,
dependet. certo tibi persuadens, discrimen successuum praedictorum non ex
solo libero arbitrio provenire, quemadmodum monet Apostolus, dicens: e-
quis te discernit: ab alijs scilicet. quid autem habes, quod non accepisti? si autem
accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis. quasi hoc dixerit: si alijs sunt infide-
les, & tu Christianus; si alijs peccatores, tu verò iustus; si alijs tanquam tepi-
di tentationibus succumbunt, tu verò ferme eas vincis: intellige hanc dif-
ferentiam non ex tua sola voluntate, & fortitudine provenire; sed praecipue
ex divina gratia, imbecillitatem tuam praeveniente, & adiuvante: sine qua
gratia aequae es infidelis, & improbus, & à tentationibus vinceres, sicut
alijs. Sed cum eius virtute facis, quidquid te ab alijs peccatoribus discernit.
Quibus tamen, si ipsi voluissent, non defuisset sufficiens gratia ad bene o-
perandum, & vincendum. nam perditio tua est ex te, ait Dominus, tantummodo in
me auxilium tuum. Culpa tua voluntatis relinqueris in mola; desereris in lecto,
aut in campo: sed si ex illis locis assumeris cum victoria in caelum; non tua
soli voluntati, sed gratia Dei gloriam debes: per quam tua voluntas potuit,
& voluit ita strenue pugnare, ut coronam consequeretur.

CAPUT IV.

ARMA ADVERSUS TENTATIONES PRAE-
paranda: & lux prudentiae occultas
agnoscendas.

a Eccl. 2. 1.

Is, qui Deo servire incipiunt, & cupiunt non vin-
ci à damone, suadet Sapiens, ut a praeparant animas
suas ad temptationem, necessarijs ad id remedijs, & ar-
mis te munientes; quibus seipsos defendere, hostes
verò offendere possint. Quemadmodum enim Israe-
lita aggressi quidem sunt expugnationem Hiericho

b Ios. 6. 8. 17.

cum b Sacerdotibus buccinas iubilaei portantibus, & cum arca testamenti,
omnes tamen preparati incedebant, variisque armis, bene instructi;

ad

ad pugnandum contra hostes, eosque vastandos: ita etiam ad spirituales pugnans munire te debes sanctissimis *Sacramentis*. Confessionis, & Communionis: de quorum virtute & efficacitate iam alias est dictum. Simul etiam aliis armis spiritualibus te merito munies, iis præcipue, quæ tuæ necessitati, conditioni, & statui magis erunt *accommodata*. eum in modum, quo Dauid proditurus ad pugnandum cum Gigante Goliath, reiecit *arma Saulis*: tulit *verò baculum suum, & fundam*: & sic processit aduersus Philistæum: Quia illorum vsus non habebat: *hec* verò erant illi *familiaria*. Quare si procedendum tibi est contra Satanam, ne armis illis te munito, quæ vanitatem, propriamque *fiduciam* sapiant, aut à tua professione *degenerent*: sed arma *DEI* accipe, quæ sua manu tibi offert; & arma *Christi Domini*, qui in *baculo crucis* Principem huius mundi teterrimum deuicit fortissimeque profli-gauit.

His, inquam, armis tempestiue te munies, iuxta consilium Apostoli dicentis: *d induite vos armaturam Dei, ut possitis stare aduersus insidias Diaboli. Quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus Principes, & potestates tenebrarum harum, & contra spiritalia nequicia. Propterea accipite tempestiue armaturam DEI, ut possitis resistere in die malo, id est, tentationis, & in omnibus perfecti stare.* Nullus enim prudens miles, si uerferur in campo, aut sit in præsidio, præparationem suam differt ad horam illam, qua conclamatur ad arma: sed multò ante se præparat: ne hostis imparatum inueniat. Quemadmodum idem Dauid, antequam in Gigantis conspectum veniret: *e elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente, & misit eos in peram pastoralem, quam habebat secum; & fundam in manu tulit: & sic processit aduersum Philistæum: & obtinuit victoriam.* Cum igitur certum sit & exploratum, quoddam hostis te sit aggressurus, & oporteat te cum ferro hoc Gigante congredi: magnæ prudentiæ erit, arma necessaria defensiva, & offensiva, in tempore præparare, lapidesque colligere, quos iacias in aduenientem. Alioquin si eius aduentum expectes, dum huc illucque ad eos quærendos te vertes præualebit hostis; & victoriam amittes, quam facile obtinuisses præparatus. Quare Sapiens dixit: *Tempus esse spargendi lapides, & tempus colligendi.* qua sententia nos monet: tempus tentationis aptum non esse ad lapides colligendos; sed ad proiciendos collectos. Quod si cupias scire, quænam ista sint arma, & qui lapides illi *quinque* aduersus tentationes colligendi: dico esse quinque præcipuas res nostra fidei, de quibus dixit Apostolus: *g in Ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui. Quæ ut Sanct. Thomas explicat, sunt credenda, agenda, vitanda, timenda, & speranda.* CREDENDA enim sunt mysteria omnia, quæ *DEVS* reuelauit. AGENDA sunt omnia opera, quæ

Præparatio
per sacra-
menta &
meda ac-
commoda-
ta.

c. r. Reg. 17.
38.

Arma dei
apprehende

d Eph. 6. 11.

Præparatio
ante pug-
nam fiat.

c. r. Reg. 17.
38.

Ecc. 3. 5.

Quinque
præcipua fi-
dei.
g. 1. Co. 14. 19

Leet. 4. in
eum loc. 117.

Credenda.
Agenda.
Vitanda.
Tuenda.
Superanda.

Iacula de-
monis.

Arma
Christi.

ille iubet, consulit; VITANDA sunt omnia peccata magna & parua, quae prohibet; TIMENDA sunt supplicia: quae minatur; SPERANDA sunt praemia gloriae, & bona gratiae quae promittit: omni possibili conatu adhibito ad ea consequenda, per viam & rationem ab ipsa praescriptam. Haec quinque res sunt omnium supernaturalium veritatum summa, omnium virtutum fundamentum, argumentum meditationum, & arma DEI contra omnes tentationes. Sunt arma fortissima defensiva & offensiva, quae lorica cuiusdam instar, & solidissimi ex chalybe scuti à capite vsque ad pedes hominem contegunt; & ab omnibus sagittis, globis, & ictibus, daemonum defendunt. Quorum prima iacula ad haec arma confringenda, & conterenda diriguntur, vt eis munitum perdant: persuadendo tibi, ne credas firmiter aliquid eorum, quae DEVS dicit: aut, perfecte obedias ijs, quae ille praescribit, aut, ne cum celeritate fugias, quod ille prohibet; aut illius minas, & promissa non tanti facias. Verum omnibus eius tentationibus strenue omnino est resistendum: & ex eisdem veritatibus arma conficienda & contra hostem praeparanda, & in eum tanquam hastae aut limpidissimi lapides proijcendi ad eius caput conterendum, & humiliandum superbiam. Quod si tantum tibi sit animi, acin DEVM fiduciae, sicut fuit Dauidi, vel vnicus lapis satis erit, vt ferum Gigantem prosteras. Aliquando te ipsum defendere, illum vero offendere debes virtute fidei; heroicis eius actus circa veritates, quas docet, exercendo: quia DEVS id dicit, & nec decipi potest, nec te vult ipse decipere: eò quòd ipse sit summa veritas; daemones vero mendacij pater. Aliquando te ipsum defendes, & illum confundes feruentibus obedientia actibus: quia scilicet DEVS ita iubet, aut prohibet: & hoc tibi sufficit. cum non sit aequum, daemones hosti tuo plus tribuere, quam DEO Patri benefactori tuo infinito. Interdum denique actus edes timoris: ne te puniat, minasque suas in te exequatur: aut spei actus, vt eius promissis gaudere possis. & hanc eandem virtutem actu ipso feruenter exercebis circa auxilia, quae ipse promittit, ad vincendas tentationes, quibus te hostis oppugnat.

§. 1. Haec arma in Sacra Scriptura inueniri.

ARMAMENTARIUM, & torrens, ex quibus praedicta arma & lapides accipiuntur, est ipsa Sacra Scriptura: praecipue vero doctrina & lex Evangelica: in qua res à DEO reuelata, & praescripta cum minis & promissionibus, sunt magis expressae: & quoniam est lex gratiae, eam largitur et Sacramenta, quae iubet accipi; infundens per ea supernaturales virtutes.

S. Scriptura.

ita, & speculata auxilia ac subsidia aduersus tentationes, licet ex his, quae diximus, constat. Sed quoniam non omnes nouerunt, aut possunt arma eligere, sibi que applicare: habet aliud quoddam uiuum armamentarium, Doctores scilicet, *Concionatores, & Confessarios*; in quorum mentibus eadem veritates tanquam in deposito custodiuntur; & de quorum ore eas accipimus, & per quos ipse DEVS ea loquitur, nobis que attribuit, sicut ad nostra studia, & intentiones opus est. Ex quo intelligitur, cur Ecclesiae a *collum Dauidis turri comparetur, adificata cum propugnaculis*, ad suam defensionem, ex qua *plurimi clypei pendent, & omnis armatura fortium* pro strenuis militibus. Quid verò aliud, ait S. Gregorius, *collum* significat Ecclesiae, nisi DEI verba quae per suos Prophetas, Apostolos, & Euangelistas profert: quae sunt in ipsa SCRIPTURA SACRA, & haec est instar *turris* & arcis ad suam defensionem omnibus medijs ornata, quae ad strenuè cum hostibus nostris pugnandum, omneque genus tentationum superandum, sunt *possibilia*. In ea enim proponuntur illustria Sanctorum *exempla*, pugnae ab ipsis deuictae, & arma, quibus pugnarunt. Ibi sunt *praecepta*, omniumque virtutum consilia, remedia contra omnia vitia, documenta ad superandas tentationes, praemia vincencium, & victorum supplicia: denique omnes *veritates* à DEO reuelatae, & ab ipso prolata verba, tanquam *mille clypei* sunt pro defensione: *mille* dicuntur, ob multitudinem & perfectionem; *clypei* verò: quia nos muniunt contra sagittas & globos inimici: quae *tela nequissimi*, quamuis *ignea* sint ut ait Apostolus, *extinguuntur* tamen, vimque suam amittunt, cum primum clypeos ipsos fidei, haec verba certissime credentis attingunt: modò cū perfecta & integra *obedientia* illos nostrae *sinistrae* aptemus: perfecta verò *Charitate cordis* nostro applicemus, proferentes ea spiritu ipsius Domini, qui ea est locutus. Ex hac turri edixit Christus Dominus noster sententias illas, quibus tria illa *tentatoris* tela in deserto retudit, & in ipsum retortit. Et ex hoc clarissimo sacrarum Scripturarum torrente elegit verus noster Dauid tres illos limpi dissimos lapides, quos in ferum hunc Gigantem proiecit; victumque & cum pudore ex praesentia sua fugere coegit. Docens nos hoc suo exemplo, ut S. Augustinus ait, ex hac arce, & torrente hoc veritates & remedia accipere, quibus omnes nostrae tentationes sint superanda. Hac enim praeparatione nimium succumbendi metum exuimus, iuxta illud Dauidis: *d sento circumdabit te veritas eius: non timebis a timore nocturno, a sagitta volante in die, a negotio perambulante, in tenebris ab incurso, & a demonio meritorio*. quod est dicere: Dei protectio, eiusque veritas & verbū ex omni parte circumdabit, ut eius virtute praualere possis contra omne genus tentationam, aperte & in *meridie* te aggredientium; & contra eas, quae occultè & quasi laruatè inuadunt, instar hostium *nocte* & retrò aggre-

Doctores.

a Cant. 4. 4.

Hom. 15. in Ezech.

Verba Dei arma nostra sunt.

b Ephes. 6. 16.

c Mat. 4. 4.

Lib. 4. de Trin. c. 13. S. Thom. 3. p. 9. q. 1. d. Psal. 90. 5

diēntium: siue repentinæ sint, citoq; transeuntes, tanquam *timores nocturni* & *sagittæ* velociter per aëra volantes; siue graues ac diuturnæ, & tanquam *negotia*, quæ animò deliberato & cum mora aguntur: Ac deniq; illas, quæ funduntur in corporis & spiritus calamitatibus, quæ per *noctē* signifi cantur aut contrà oriuntur ex corporis vel spiritus prosperitatibus; aut ex colore & pallio virtutū, quæ per *lucem meridianam* indicantur. Aduersus has omnes tentationes muninuat protegunt nos veritates, & verba Dei, quæ à capite ad pedes tanquam clypeus nos contegunt. Illa nobis Satanæ astus aperiuunt, & noctis tenebras expellunt, eiusq; falsorum dierum fraudes retegunt, ac docent: quomodo siue in prosperis, siue in aduersis, & in omnibus cōficiētib; ex eis prouenientibus, nos gerere debeamus: Idq; aliquando (vt S. Bernardus ait) propositis veritatibus rerum sublimium, & *caelestium*: quæ insinuantur per superiorem partem *ceteræ* (quæ genus quoddam est clypei latioris) aliquando verò veritatibus rerum asperarum ac *terribilium*, quæ per inferiorē eiuſdem partē angustiorē & acuminatā significatur. Modò enim retrahūt nos præmiorum *spe*, modò *timore* suppliciorū: nūc detegentes *virtutum* pulchritudinē, & beneficiorū diuinorū, eorumq; authoris magnitudinē: nunc *uiciorū* sceditatē: eorumq; corruptas radices, & peiores affectus.

SED latet magnum mysterium in eo, quod perpendit S. Gregorius de hac turri, indicans discrimen satis notum inter muros, & vallum; clypeos & reliqua arma: vallum enim & muri *immobiles* sunt, & in eadem partē semper fixi: & inde sunt ciuitatis & ciuium ipsorum defensio, & propugnaculum: clypeum verò & reliqua arma quisque sibi accommodat, & ab vno loco in alterum, vbi opus est, ad pugnandum *portantur*. Hunc ergò in modum inter ea quæ Scriptura sacra refert de mysterijs diuinis, & exemplaribus Christi D. N. eiusque Apostolorum, & aliorum Sanctorum vitis, sunt quædam *prodigiosa*: & hæc sunt tanquam *muri*, quos accipere non possumus, vt in nostrum vsum applicemus: quia nec possibile nobis erit miracula edere; nec tutum est id desiderare. Et nihilominus eadem nos defendūt, plurimumq; adiuuant in tentationibus, confirmando *Fidem*, fouendo *Spem*, & *Charitatē* inflammando viuīs desiderijs placendi Deo, qui talia & tanta potest. At *virtutes*, egregiaq; facinora, & consilia perfectionis, sunt tanquam reliqua arma, quæ possumus ac meritò debemus nobis ipsis accommodare: & quocunq; eundem, & quidquid agendum sit nobiscum semper accipere ad nos contra hostes defendendos: *induentes lorice[m] iustitiæ*: *sumentes scutum fidei*, *salutis* & *spei galeam*, & *gladium castitatis* accingentes, omniumque virtutum exercitatione nos munientes: vt omnibus carnis nostræ passionibus, & superbiæ vitæ inflationibus bellum inferamus.

VT verò adhuc magis distinctè, & in particulari prædictorum praxim

peript-

Ser. 408
in psal. 124
habitas.

Hom. 15, in
Ezech,

Miracula
sunt muri.

Clypeus sunt
virtutes.

dEph. 6. 114.

pericipias, audi præclarissima Spiritus sancti in Sacra scriptura documenta, per os præcipue Ecclesiastici: qui postquam nos hortatus esset, ut animam nostram ad tentationem præparemus, subiungit: *e deprime cor tuum. & sustine: f humilibus enim d. gratiam & fortitudinem: aufert verò illam, resistitque superbis: & si non venerit tibi pes superbia: manus peccatoris & superbi te aggredientis non mouebit te, neque deiciet. Inclina aurem tuam, ut audias & impleas, quod iubet, & inspirat Deus. nam h vir obediens loquetur victoriam: i Seruat morem DEI, & in illo veterasce: k voluntatem enim iumentum se faciet; & deprecationem eorum exaudiet: & saluos faciet eos l. Ne festines in tempore obductionis & tentationis, nec properes nimium ut ab ea expediaris. Qui enim nimium properat, citius impingit, sustine: sustentationes & moras DEI, licet tibi longæ videantur, opportunè enim aderit: coniungere DEO, per amoris vnitatem: vnitus enim Omnipotenti, omnia poteris: id enim voluit Iob, cum dixit: in pone me Domine iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me: n Omne quod tibi applicitum fuerit, & à Deo missum. accipe: & in dolore sustine, & in humilitate, siue humiliatione tua patientiam habe. Quoniam in igne probatur aurum, & argètum homines: verò in cælum receptibiles in camino humiliationis Crede DEO & ipse auxiliabitur tibi. Quod si in tentatione iacturam aliquam feceris, ipse recuperabit te. o Respice nationes hominum: & scio, quia nullus sperauit in Domino, & confusus est. Quis enim permansit in mandatis eius, & derelictus est: aut quis inuocauit eum, & despexit illum: ipse enim pollicetur: p Quoniam in me sperauit, liberabo eum: protegam eum quoniam cognouit nomen meum. Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum: & q ipse honorificabit me, tribuens mihi suam victoriam.*

§. II. Præparatio contra occultas tentationes.

Sed quoniam non est satis, remedia nosse Tentationum: ita, cum veniunt occulte, lux adsit, ad eas agnoscendas: necessaria est alia præparatio à Salomone insinuata illis verbis: *a f sinistra iacitur rete ante oculos pennatorum.* qua tententia significat Sapiens: nulla esse mediâ ad euadenda tentationum retia, magis efficacia, quam oculos habere acutos ad eas agnoscendas: & alas ad volandum, & celeriter ab eis fugiendum. Et quemadmodum parum valerent alæ sine oculis: ita oculi non sufficient, nisi adsint etiam alæ. At non corporis oculi sunt hic necessarij; sed Spiritus à fide, cælestique lumine; à prudentia, & sapientia Spiritus sancti illustrati: sicut nec alæ debent esse corporales, sed spirituales cum neruis & pennis virtutum, & feruentium, valdeque firmorum affectuum: quemadmodum de Sanctis quatuor animalibus dicitur, quod essent *b plena oculus antè & retro, & c alas haberent, quibus animalia ibant & reuertebantur in simi-*

Humilitas.

e Eccl. 2. 2.

f Iac. 4. 6.

g Psal. 35. 12.

h Prou. 25.

28.

i Eccl. 2. 6.

k Psal. 147.

19.

l Eccl. 2. 2.

Longanimitas.

m Iob. 17. 3.

n Eccl. 2. 4.

Fiducia.

o Eccl. 2. 11.

p Psal. 90. 14.

q Psal. 49. 15.

a Prou. 1. 17.

b Apoc. 4. 6.

c Oculos & alas habent Iusti.

b Apoc. 4. 6.

c.

ludi-

c Ezech. 6
14.

Demonis
fraudes.
d i. Cor. 11.
14.

c Habac. 1.
10.

Lib. 31. Mor.
c. 22.
f Job. 41. 4.

Reuelatio
necessaria.

S. Greg. li. 32
Mor. c. 17.
Vista mē-
tiuntur vir-
tutes.

g Job. 40. 13.
Lib. 32. Mor.
cap. 7.
Scilicet
tentationes

litudinem fulguris coruscantis. Ad significandum quod Sancti habent celestem lucem, ad perspiciendum congressus hostium, *exente* agredientium, & proditoriē *retro* inuadentium; ac denique eorum, qui *intra* cor ipsum, proprijs scilicet ipsorum propensionibus eos inuadunt: à quibus omnibus vt se defendant, *alas* habent: quibus aut ipsos hostes *oppugnare*, aut eosdem *fugere* possint: prout ad eosdem vincendos opus erit. Sed quid quando ipse d *Satanas transfigurat se in Angelum lucis*, vt suas occultet tentationes: id intendens, vt homines (sicut dixit Habacuc Propheta) *se sacrificem rei suae*, credentes, tentationem, quæ verè est à malo spiritu, boni esse inspirationem; vitium esse virtutem; & passionem deprauatam, esse rationem. Quamuis enim valde impios, vt ait S. Gregorius, *aperte* aggrediatur eos impellens ad iniquitatem ipsis placentem: at cum iustis, valdeque feruentibus faciem suam obtegit, *vocemque* mutat, ne agnoscat? & Deus dixit S. Job: *f quis reuelabit faciem indumenti Leviathan; & in medium oris eius quis intrabit*; vt quid ibi cudatur deprehendat? voluit enim dicere: ego solus reuelare possum, & manifestare eius astutias, & laruam deponere, qua propriam faciem regit, ne agnoscat? Ego solus possum eius os ingredi, & verborum eius artificium, eloquentiam, & stratagemata, quibus ad homines decipiendos vitur, cognoscere. Neq; vacat mysterio, quod scriptura sacra verbo *reuelandi* hoc loco sit vsa. Docet enim nos: absque *reuelatione*, instinctu aut illustratione celesti non posse astus, & implicatas eius nequicias in particulari agnosci: quamuis vniuersi sciamus, draconem *septem* capitum peculiariter habere vela, aut pallia: quibus septem capitalium vitiorum facies tegat. Gula & auaritia faciem suam velo *necessitatis* tegunt: vt fami satisficiant, & consulant paupertati; Acedia velat sese pallio *defatigationis*: vt necessarium leuamen assumat; Superbia & Ambitio pro larua vtuntur *gloria* & honore DEI, & commoditate ipsarum dignitatum, & officiorum insignium, quæ ambiunt; Ira & inuidia, velo euitandi proprium *damnum*, aut aliorum auertendi se contegunt: Libido quantumuis aliàs sit impudens, non tamen illi deest velum, quo carnalem amorem *spiritualis amoris* specie tegat. In his velis & integumentis fundat draco suas astutias, rationem, eloquentiam, & persuasiones: quas aliquibus Sacrae scripturae sententijs male intellectis aut fictis reuelationibus confirmare nititur: procurando, vt valde illæ arrideant, tanquam musica vocum valde concordium. Quamobrem loquens Deus de *Behemoth*, ait: *g ossa eius*, quæ carnibus & pelle sunt tecta, esse *velut fistulas aris*. Significans, (vt S. Gregorius explicat) vehementissimas Dæmonis tentationes esse illas, quæ *latent*, & non agnoscentur: quæ, dum tanquam fistula *aures* delectant, *cor* fraudibus ac deceptionibus peruertunt. Si aduertat, te, ad cupiditatem refræandam, *contentum*

esse

esse ijs, quæ habes: fistulam suam inflat, suggerendo, cur ita te ipsum negligis, & quæ adhuc sunt futura: cum nescias, quid tibi sit euenturum, attende, vt ex nunc præpares, quod alias postea deficiet. An non & terrena potest actio peragi, & tamen in actione culpa declinari: quatenus & exteriora stipendia præbeat, & tamen internam rectitudinem non inflectat? quod si te aduertat, velle rebus omnibus *renunciare*: vt nudus sequaris Christum, suã adhuc fistulam dulcius sonat: vnde hæc temeritatis tantæ surrexit audacia, vt credere audeas, quod, omnia relinquendo, subsistas: an non pleriq; & terrena patrimonialia nequaquam deserunt, & tamen ex his per misericordiam opera supernæ sortis bona æterna mercantur? Si cupias, tuos *proximos* adiuuare, habesq; ad id talentum: fistulam suam musicam sonans, suggerit auribus: quid te ad aliena curanda dilatas? vtinam tuis considerandis sufficias. An non perpendis: quia cum ad aliena extenderis, erga ea curanda, quæ tua sunt, minor inueniris? quid ergò tibi prodest, ad alios te dilatare; si periculum imminet tibi nocendi? his & similibus alijs rationibus fraudes suas texit draco: quæ si locum in corde inueniãt, difficile valdè remedium admittunt. Quis enim dæmoni resistat, quem Angelum esse iudicat? aut, quis vitio remedium adferre studebit: quod putat esse virtutem? nec sine causa (addit idem Sanctus) Deus D.N. addidit: *cartilagine Behemoth esse quasi laminas ferreas*, in quibus nec hastæ ferrum: nec sagittæ ictus aliquod vestigium imprimunt: quia vitia, quæ videntur esse virtutes; & per *cartilagine* significantur, quæ videntur esse ossa, sed reuera non sunt: quando animæ possessione accipiunt, tanquam *ferrum* illam *indurãt*: ne eius ictus aut pulsus sentiat, qui cupit illi mederi: quia nec ægrotare se nouit, nec deceptam; sed potius præmium sperat ex eo, quod pœnam & supplicium promeretur.

SE D hoc ipsum, quod homines adeo difficile cognoscere, remedium adferre possunt, est facillimum cū auxilio Dei, qui cælesti lumen suamque sapientiam tribuit *humilibus*, eam cū fiducia petentibus: & ex parte sua adiuuant sese lectione, & studio *librorum* sacrorum, & piorum: qui vt sunt quoddam Ecclesiæ *armamentarium*; ita sunt *fontes* luminis cõtra hæc fraudes, quarum ingentem notitiã adferunt. Idem quoq; humiles, *Magistros* & Confessarios peritos consulunt, quos Christus Dominus *huc mundi appellat*: & S. Apostolus ait, eos *cognoscere astutias satanæ*, de quibus monent fideles vt caueant: ac propterea *oculi* diuini sponsi dicuntur esse *sicut columbe super riuulos aquarum, que lacte sunt lotæ, & resident iuxta fluentia plenissima* in quibus (vt S. Gregorius aduertit) & seipsas lauant, & umbras vident rapacium auium per aëra volantium: quas dum ex umbris agnoscunt, auolant, & sic earum vngues effugiunt. Sed qui sunt ipsi sponsi oculi, nisi viri spirituales, qui lumen habet ad cognoscenda pericula & remedia præuenienda,

cc
cc
1.
cc
cc
2.
cc
cc
cc
3.
cc
cc

Vitia animam inducunt.

Humilitas libri p̄j.

h Mat. 24.
i 2. Cor. 1.
13.

h Cant. 5. 12
Magistri spirituales.

hi sunt, quasi colubæ habentes oculos simplices; & expeditas alas ad fugiendum. Semper resident iuxta fluentia plenissima aquarum crystallinarum, *Sacrarum scripturarum*, & piorum aliorum librorum; qui rivulorum instar ex eis fluunt. Et continuo sacræ lectionis & meditationis exercitio replentur lacte candido, & puro dulcis eius doctrina: qua seipsas lauant, ac purificant ex rebus autem, quas in eis legunt, tanquam ex *umbra* hostem, eiusq; fraudes agnoscunt: & statim *alio* iuis eos fugientes, ad tutum suorum *idororum* locum sese recipiunt. Et eodem modo reliquos monet; & instruunt, quemadmodum Elifæus Propheta indicabat Hebræis *k Syrorum insidias*, ne in eorum manus inciderent.

k 4. Reg. 6.
9.

CAPVT V.

TENTATIONES INTERNÆ EX PARTE IMAGINATIONIS, & sensualitatis, eiusq; propensionum: & ratio eas vincendi.

VIA non satis est, in genere tantum nosse insidias & tentationes hostis nostri, armaq; ad eas vincendas: opere pretium erit in particulari nunc agere de grauioribus, magisq; vilitatis, ac de ratione & vsu armorum contra illas. Quare præmittendū est duo esse genera tentationum: internarum scilicet, & externarum. *Prima* cuatur in corde, & in potentijs imaginationis, & appetitus sensitiui. In *imaginatione* ebullit fœdè imagines, & prauæ cogitationes: in *appetitu sensitiuo* prauus affectus, quos *passiones* appellamus, in quib. quatuor sunt precipue, quemadmodum enim corpus habet quatuor humores, ex quorum inordinatione oriuntur morbi, ita (ait Richardus) habet *animus quatuor affectus*, scilicet *amor*, & *odii*, *gaudij*, & *tristitiæ*, aut desiderij, & timoris: ex quorum inordinatione procedunt morbi spirituales. istos affectus, ait S. Bernar. esse quasi quatuor *rotas* currus ipsius cordis; & quasi quatuor *effrænes equos*: qui nisi aliquo frænentur; & sicut oportet, gubernentur, illud præcipitant. *Externæ* tentationes sunt *personæ*, aut res aliæ *terrena*, quæ materia sunt, & esca imaginationum, & passionum: nosq; impellunt, ad optandū quod in illis est inordinatum, aut propter *elegantiā*, quam præferunt; aut propter *bonū*, quod nobis adferunt, aut pollicentur, aut propter *damnum*, quod nobis inferunt, aut minuentur. Vtræq; tentiones solent simul nos oppugnare: quemadmodum Apost. de seipso fatetur: *a foris*, inquit, *pugna*, *intus timores*: & Oseas dixit, loquens de Samaria: *foris ingressus est spolias, & latrunculus foris*: interni scilicet & externi hostes illam spoliarunt: quia *passiones*, & res, quib. illa fruuntur, cor nostrum, & virtutes: quæ sunt in anima nostra, deprædantur. Et omnes illas adhibet, eisq; virtutibus damno, vt crudele bellum nobis inferat. Nã: (vt S. Diodoc. perperdit) quando aliquis bellum gerit contra alium, quæ capere non potest, accedit tamē quantum licet

Tentatio duplex.
S. Thom. 1. 2
q. 23. a. 1.
Interna passionum.
De statu hominis interioris. c. 34.
Ser. 35. Part. uorum.

Externa obiecta.

a 2. Cor. 7.
b Osea 7. 1

Lib. de per. s. et. p. 1. 11. 11.